واقعه

کارگردان مهم‌ترین فیلم دفاع مقدس

۳۰ مهر سالروز درگذشت ساموئل خاچیکیان، کارگردان نامدار سینمای ایران است

«عقاب‌ها» پربیننده‌ترین فیلم تاریخ سینمای ایران به کارگردانی ساموئل خاچیکیان است که سال ۶۴ و در ژانر سینمای دفاع مقدس تولید و اکران شد. این فیلم در ایران ۴۵میلیون نفری آن روز ۹-۸ میلیون بیننده داشت که اگر با قیمت بلیت امروز محاسبه شود رقمی معادل صد میلیارد تومان خواهد شد.

ساموئل خاچیکیان از معدود فیلمسازان نسل قدیم است که در دهه ۶۰ خورشیدی فرصت فیلمسازی یافت و یکی از پرمخاطب‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران را از خود به یادگار گذاشت. در سال‌های ابتدایی این دهه با شدت گرفتن جنگ تحمیلی، سینمای ایران نیز گرایش بسیار به سینمای جنگ پیدا کرد.

«عقاب‌ها» که زنده‌یاد امیر قویدل نیز نقش بسزایی در شکل‌گیری آن داشت، مهم‌ترین فیلم جنگی سینمای ایران با محوریت رشادت خلبان‌های ایرانی در دل جنگ تحمیلی است که مخاطبان خود را هیجان‌زده و امیدوار به خارج از سالن سینما هدایت می‌کرد. درواقع خاچیکیان به‌خوبی از شم سینمایی خود در عقاب‌ها بهره گرفته و با شناخت درستی که از ذائقه مخاطب داشت، آنان را تحت تاثیر قرار داد. خاچیکیان در ۲۰ دقیقه آغازین فیلم، قهرمان‌های داستان را به مخاطب معرفی و سعی در نزدیکی آنان به این شخصیت‌ها به اشکال گوناگون ازجمله آشنایی با خانواده‌هایشان کرده که تا حدود زیادی نیز به نتیجه رسیده است. ایده سقوط یکی از هواپیماهای ایرانی در خاک عراق و زنده ماندن خلبانش، ایده فوق‌العاده‌ای برای خلق صحنه‌هایی جذاب و هیجان‌انگیز است که خاچیکیان به‌خوبی از عهده انجام آن برآمده است.

عزت‌ا... ضرغامی، رئیس اسبق صداوسیما درباره ماجرای دیدارش با خاچیکیان می‌گوید: «یك‌بار برای عیادت به منزل‌شان رفتم. آقای ابوالقاسم طالبی همراهم بود. یك آپارتمان کوچك ساده و قدیمی در مجیدیه تهران با سبك زندگی فوق‌العاده درویشی! خودش برای ما چای ریخت. تواضع و اخلاق و رفتارش مثال‌زدنی بود و هیچ‌گاه از چهره موجه خود استفاده ابزاری نکرد. او یکی از هنرمندانی بود که به درخواست من در جشنواره فیلم فجر به‌جای مدیران، جوایز برندگان سیمرغ جشنواره را به آنان اهدا کرد. یك هنرمند ارمنی، یك سلبریتی واقعی و یك الگوی تمام‌عیار برای سینمای باهویت و پرمخاطب جمهوری اسلامی».

بازار داغ جوایز پلاستیکی

سینمای ایران تا اینجا که ۷ ماه از سال گذشته، ۷۱ جایزه از جشنواره‌های ریز و درشت جهانی دریافت کرده است

شهاب حسینی برای بازی در «هزارتو» برنده جایزه بهترین بازیگر جشنواره فیلم‌های ایرانی سانفرانسیسکو شد

۱۰

گفت‌وگو با حافظ ایمانی، شاعری که این روزها مجموعه شعرش در بازار کتاب عرضه شده است

کمال کار هر شاعری رسیدن به امضای شخصی است

علی مظاهری

روزنامه‌نگار

.الف، خم خسروانی / لام، به قصد غارت میخانه / میم، این عاشقانه شعرترین‌ها/ نام سه کتاب از سروده‌های حافظ ایمانی است. نشر این سه فرگرد این قلم را بر آن داشت از حافظ و سپهر زیست شاعرانه‌اش پرس‌وجو کنم، درباره چون و چند مکالمه‌اش با جهان و... بپرسم و از ویژگی «رستاخیزاندن کلمات» او و چرایی سخنوری به این شیوه در دورانی که بیش از همیشه انگار نیاز به بازشناسی خود داریم تا مسلح‌تر و آماده‌تر و قبراق‌تر به مکالمه با جهان و تمدن معاصر برویم، چراکه هنوز فرهنگ ایران‌زمین برای جهان حرف دارد خیلی هم. یاعلی!

می و مستی، هر آنچه معنا داشته هرتوانایی‌ای که در معناسازی و معناپروری داشته آورده و آزادکرده دیگر به نظر نمی‌آید توان نشان‌دادن فضا یا معنای تازه‌ای داشته باشد، چرا بازهم این‌همه پربسامد در سخن شما حاضرشده؟

این واژگان از زبان اهل اشارت به ما رسیده. مهم‌تر از شعر و واژگان شعر آن حالی است که منجر به سرایش و خلق شعر می‌شود. برای بیان سکر و نشئه معرفتی و عرض حالات و جذبات روحی شما چه واژگان دیگری را سراغ دارید؟ در این‌گونه شعرها در دستگاه نمادمحور زبان، موقعیت‌های تازه آوایی و خلق بافت‌های کلامی نشنیده و نخوانده و نوپدید را چگونه چسان ایجاد می‌کنی اصلا چقدر این موضوع برایتان اهمیت دارد؟ اصلا تاکجا فکر و ذهنت درگیر چنین چیزی است؟

من شاعری امی‌ام و شاعری‌ام را هبه و هدیتی از جانب لطف خداوند می‌دانم برای کسی که خویش را خالی می‌کند تا اتفاق شاعرانه‌ای در او رخ دهد یا تنها استمداد می‌طلبد و شعر می‌سراید همه چیز طور دیگری است. با این حال شعرا پیشقراولان بسط و گسترش زبان و زبان‌آوری بوده‌اند و شعر من هم به اندازه تفاوت دیدگاه و جهان‌بینی‌ام و به قدر شهود شاعرانه‌ای که می‌تواند از قید و بندهای مرسوم زبانی رسته و رهیده شود در ابداع و نوآوری‌های زبانی سهمی و نقشی دارد سروده‌های دلم...

یعنی شهود شاعرانه جلوتر از هر ساخت و سازی است در شعر و آنچه ما امروز به عنوان صنایع و بدایع ادبی و خصوصیات معرف زبان شعر می‌شناسیم همه و همه ابتدا از شهود و ذوق شاعرانی سرزده است و سپس کسان دیگری بر آنها نامی نهاده‌اند و جزو ملزومات زیبایی‌شناسانه زبان شعر شده است، سپس من بیش از هرچیزی اینچنین در ترقص روح کلماتم و با آنها در مصاحبتی پرمغازلتم...

آیا این ساحت‌های معنایی مورد اشاره در سخن‌تان مانند مستی و می و... بازتاب تجربه زیسته است از فهم زندگی می‌آید یا...؟ شما بگویید برای سرودن و نمایاندن شاعرانه حالات درونی و ژرفاوی‌های ذهن و پژوهش‌های خویشتن‌شناسانه این‌سان تعریف و معرفی و به سخن آورده شده یا؟

مهم‌ترین چیز این جهان برای من توحید است و برای انسانی که بخواهد در معاینه خویشتن خویش باشد و با روح هستی یکی شود و در موجودیت خویش دائم نظر به وجد وجود داشته باشد، همه اینها از تجلیات همان مهری است که با خویش و بی‌خویش به شکران و شادی برخاسته از او و از وجود لایفنای او که ابوالحسن خرقانی گفت: الهی خلایق شکر نعمت تو کنند و من شکر بودن تو که نعمت بودن توست.

راستش در ادامه سخن پیشین برای من مسلمان مومن چیزی به نام می و مستی جزام الخبائث و گناه رویه معنایی دیگری ندارد.

من مستان مسلمان بسیاری می‌شناسم که دائم‌الخمر بوده‌اند از خمره‌های ایمان خویش و سخن از شرابات عشق سخن از چیزی است که انسان را پاک و طهور می‌سازد و در همین مستی است که حرف‌های قلبش را بر زبانش جاری می‌شود و آن پیر گفت: تا که خورد تا چه خورد و با که خورد....

کشف خود در شعر. با شعر. در زبان. با زبان چگونه ممکن است یا راه دیگری برای خودشناسی هست آیا کنش شاعرانه گونه‌ای سلوک و خودشناسی و خویشتن‌پژوهی است یا نوعی تفنن و ماجراجویی یا...؟

شعر اگر از سرچشمه‌های مکاشفت و شهود آدمی سربزند از آن جهت که تو در کتابت الهامات دل هستی و آن کلمات کلماتی است که از سینه تو می‌جوشد نه از سرت می‌تواند محمل خوبی برای بازشناختن گنجینه‌هایی باشد که در بطن تو پنهان بوده و حالا به آشکاری و اظهار رسیده‌است. داستان نقاشی کشیدن چینیان و رومیان در مثنوی شریف گواه صادقی است از نقش بستن حقایق هستی در آینه‌های صیقلی شده که عالم انسان کبیر است و انسان عالم صغیر. در گفتِ تسبیح و تحمید عشق...

چیزی که به سخن شاعرانه هویت می‌بخشد... نشان می‌دهد کار یک شاعر قرن ۲۱ است و نمایانگر تفاوت و فاصله‌اش با دیگر زبانه‌ها و سروده‌های تجربه شده قرون پیشین است؟

کمالت کار هر شاعری رسیدن به امضای شخصی است در ساختار زبانی و اندیشه شعرش مخصوصا در زمان ما که تخلص شاعرانه و آوردن آن در شعر به نوعی منسوخ شده است من اگر بخواهم حرفی که دیگران درباره شعرهای کلاسیک من می‌گویند را باز تکرار کنم، روح اغلب کارهای من کهن است و شیوه برخورد من با کلمات با معانی کلمات و نوع ترکیبات و همنشینی کلمات و بسیاری از اجزایی که در مجموع تشکیل دهنده کلیت زبان شعر می‌شوند دیگر کهن نیست و معرف و مبین این است که شاعری در این عصر و با زبانی متمایز از آنچه قدما ساخته و پرداخته‌اند آثاری را خلق کرده‌است.

هرچند که بسیاری از فحوای این‌گونه آثار اقتضا می‌کند شعر وارد ساحتی بی‌زمان‌تر شود، چراکه دغدغه شاعر بیش از مطرح کردن مسائلی که تاریخ مصرف مشخصی دارند سخن راندن از اقتضائات جهانی ست ابدی و ازلی در وجود انسان. اینها را مخاطبان و منتقدان شعر بایست کشف کنند البته هنگامی که مجموعه‌ای از کارهای مرا در اختیار داشته باشند. به هرحال من غیر از شعرهای کلاسیکم کارهای دیگری هم دارم که در کلیت آنها این حرف بیشتر مصداق و معنا پیدا می‌کند. من خودم خوش ندارم وارد مصادیق این‌گونه‌ای شوم.

راستی شاعر بزرگوار... از نیازسنجی سخنی نگفتیم. کدام ضرورت باعث می‌شود بسرایید کدام نیازهای انسان معاصر شما را فرامی‌خواند تا برایش سخن‌ساز کنید. به کدام نیازها و بایدهای بنیادین آدمی پاسخگوست سخنِ شما؟

به این پرسش شما هم در طول مصاحبه و در ضمن سؤالات دیگر پاسخ‌هایی به اشارت یا حتی مستقیم داده‌ام.

نمونه شعر حافظ ایمانی

چه خطی می‌نویسد سرمه بر بادام طولانی
کتابت کن تماشا را به نستعلیق حیرانی
جلا جنگ سم اسبان، خراج چشم زخم تو
بگو چشمت کنند آهو سواران خراسانی
رسولان سرِ زلفت پریشانند از هر سو
به بعثت می‌رسد هر سوی این گیسو، پریشانی
چه سرخی می‌کند خنجر خرامی‌های رگ‌هایت
انارت را دو قسمت کن؛ شهید اول و ثانی
برقص ای آتشِ هندو دوات روی کاغذ را
که نستعلیق را شیواتر از آهو برقصانی
فراوان کرده حسنت رونق بازار حالم را
چه حالی دارد از حسن تو بازار فراوانی
سیاه سیب غلتید از طواف کعبه چشمت
که آسیب بلا را از مریدانت بگردانی
چه می‌گویم؟ نمی‌گویم؛ که خاموشند درویشان
که خاموشند هنگامی که توانجیل می‌خوانی
سلامم را به دار آویز و در بگشا به تکفیرم
مسیحای جوانمرگ من از ترس مسلمانی!

کاغذ اخبار

نشست «امام رضا(ع) در تاریخ ادبیات عرب» برگزار شد

حضرت شمس‌الشموس در دیوان شعرا

به گزارش خبرگزاری کتاب ایران، مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه تبریز در ۲۶ مهرماه، برنامه‌ای با عنوان امام رضا(ع) در تاریخ ادبیات عرب برگزار کرد. سخنران این برنامه محمد طاهری‌خسروشاهی، پژوهشگر رشته زبان و ادبیات بود. خسروشاهی در آغاز به معرفی اولین شاعری که در مدح امام رضا(ع) شعر سرود، پرداخت. از نظر او اولین دیوانی که نام امام رضا(ع) به آن وارد شده و در اثر شاعری نمود پیدا کرده، شعری است از یکی از شاعران صدر اسلام، به نام سیداسماعیل حمیوی. این شاعر نزدیك به هشت سال پیش از امامت امام رضا(ع)، یعنی حدود سال ۱۷۸ درگذشته است.

او درباره زندگانی این شاعر توضیح داد: «سیداسماعیل حمیوی در خانواده‌ای بزرگ شد که دشنام دادن به اهل‌بیت(ع) را افتخار خود می‌دانستند و خود را اولین خاندانی می‌خواندند که دشنام دادن به این بزرگان را شروع کرده است. بیشتر اعضای خانواده او به سب آل‌محمد معروف بودند.»

طاهری سخنان خود را با معرفی شاعر دیگری که در مدح امام رضا(ع) شعری سروده‌اند، ادامه داد: «شاعر بعدی کسی به نام اشجع سلمی است. این فرد ملك‌الشعرای دربار هارون‌الرشید بوده است. او را ثروتمندترین شاعر روزگار خودش می‌دانند و او از راه سرودن شعر در مدح خلفای عباسی، به این ثروت رسیده بود. در دیوان او قصیده‌ای هست درباره شهادت امام رضا(ع). البته به علت وجود اختلاف در سال فوت این شاعر، ممکن است این شعر از او نباشد. البته باید توجه داشت تعداد اشعاری که در زمان عباسیان در مدح امام رضا(ع) سروده شده، به علت سانسورهای خلیفه عباسی بسیار کم است.»

این پژوهشگر، شاعر بعدی را ابونواس می‌دانستند. او درباره این شاعر توضیح داد: «شاعر دیگر ابونواس است. این شاعر ایرانی که در اهواز متولد شده، به سرودن شعرهای غیراخلاقی معروف است؛ اما یك شعر درباره امام رضا(ع) در دیوان او وجود دارد که در پاسخ به سوال کسی که پرسیده بود چرا شعری برای امام رضا(ع) نمی‌گویید، سروده شده است.»

آگهی مناقصه عمومی
خرید ۵۰۰ حلقه چرخ منوبلوک واگن مسافری
شماره ۱۰۹-۱-۸-۹۹

شرکت راه‌آهن شرقی بنیاد در نظر دارد، تعداد ۵۰۰ حلقه چرخ منوبلوک واگن‌های مسافری خود را از طریق برگزاری مناقصه‌عمومی از یک شرکت معتبر و واجد شرایط خریداری نماید.

● متقاضیان می‌توانند با واریز مبلغ ۲۰۰ هزار تومان به حساب شماره ۱-۸۸۹۲۱۲۳-۸۱۴-۳۹۲ نزد بانک سینا شعبه پارک ساعی، از تاریخ درج آگهی به مدت ۱۰ روز (به جز پنجشنبه و جمعه) از ساعت ۸ صبح الی ۱۶ جهت دریافت و همچنین تحویل اسناد مناقصه در مدت مذکور به آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری، بعد از تقاطع شهید مفتح، سمت چپ نرسیده به خیابان جهانتاب، پلاک ۱۷۳، طبقه دوم واحد امور قراردادها مراجعه و یا جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۸۶۱۲۱۴۸۰ تماس حاصل فرمایند.

آگهی مزایده عمومی
فروش چرخ وقطعات فلزی ضایعاتی واگن مسافری
شماره ۱۰۸-۱-۸-۹۹

شرکت راه‌آهن شرقی بنیاد در نظر دارد، از طریق برگزاری مزایده‌عمومی نسبت به فروش تعداد ۶۴۵ حلقه چرخ و مقدار حدود ۵ تن قطعات فلزی ضایعاتی واگن‌های مسافری خود اقدام نماید.

● متقاضیان می‌توانند با واریز مبلغ ۲۰۰ هزار تومان به حساب شماره ۱-۸۸۹۲۱۲۳-۸۱۴-۳۹۲ نزد بانک سینا شعبه پارک ساعی، از تاریخ درج آگهی به مدت ۱۰ روز (به جز پنجشنبه و جمعه) از ساعت ۸ صبح الی ۱۶ جهت دریافت و همچنین تحویل اسناد مزایده در مدت مذکور به آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری، بعد از تقاطع شهید مفتح، سمت چپ نرسیده به خیابان جهانتاب، پلاک ۱۷۳، طبقه دوم واحد امور قراردادها مراجعه و یا جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۸۶۱۲۱۴۸۰ تماس حاصل فرمایند.